

mögött egyik legkiválóbb és legműveltebb fiatal diplomatánk rejtőzik — meggyőzően bizonyítja, hogy irodalmi anyagban milyen gazdag propaganda-eszközök állásának rendelkezésünkre, ha értenénk hozzá, miként kell ezeket a kincseket a feledés zugolyaiból tetszetős formában napvilágra hozni. A tudós szerző utál a magyar irodalom remekműveinek egész sorára, amelyek annak idején francia nyelven nagy sikert értek el, de aztán eltűntek a könyvforgalomból. Szinte hihetetlen, hogy egyetlenegy Jókai-regény nem kapható a párisi könyvpiacra; magyar költői anthológia is csak alig egy-kettő; a magyar irodalom történetét francia könyvesboltban nem lehet megvásárolni; de még a *Szent Péter esernyőjének* fordítása sincs már raktáron . . . A magyar történelemmel foglalkozó — és hajdanában oly népszerű — francia könyvek nyomtalanul eltűntek. Marmier illusztrált útleírásai, Mme Adam finoman megírt útirajzai legföljebb valami eldugott antikváriusnál kaphatók, ha ugyan a boltos tudja, hogy van ilyen könyve. Csak a véletlen vezetheti nyomra a keresőt. Láthatatlanok a Budapesten kiadott francianyelvű könyvek is, amilyen például Bartók-Kodály *Chansons populaires*-ja. Nem telik sok időbe és a magyar népművészet, a magyar mult és a magyar zene kincsei szomszédaink kezére jutnak, akik majd nagy hűhóval a világ elé fogják vinni őket, mint a saját kulturájuk termékeit. (Ez már részben meg is történt: az oláhok „Exposition de l'art roumain“ címmel Párisban kiállítást rendeztek az erdélyi templomok és múzeumok műkincseiből.) Egy ügyes oláh tudós, a kisenewi egyetem tanára, nemrégiben francia nyelven publikálta Erdély és Franciaország diplomáciai érintkezéseinek aktáit: a magyar történelem dokumentumait oláh kézből kapja a félrevezetett Nyugat.

A fiatal diplomata essayje nagy szolgálatokat tehetne a magyar ügynek, ha ez az intő szózat meghallgatásra találna. Gazdag irodalmi és művészeti multunk politikai értéke, amely most eltemetve hever, mérhetetlen kincset reprezentál. Örök kár lenne, ha illetékes helyen a *Széphalom* cikkének tanulságait nem vennék figyelembe.

LEVELESTÁR.

Modernizált irodalom. Bizony nem ártana egynémely avult témákkal és ásatag stílusban jeleskedő mai írónkat modernizálni. Ami pedig a klasszikus szövegeket illeti: hamisgyöngyöt gyártani szabad, csak ne árulják igaz gyanánt. Aki frakkos Hamletet, új Zrínyiászt vagy józsefvárosi Bánkot árul, írja rá vastag bőttükkel: vigyázat, modernre mázolvá! Ezért igazán kár fölháborodni. De egy veszély, tényleg fenyeget: az álmodern átdolgozók nem jelenre, hanem szintelen és izetlen félmultra stilizálják és megatálaltják majd az ősi patinát. Irodalmi értékben inkább szeretjük a plusquam-perfectumot, mint a tökéletlen im-perfectumot. — *Madame Gerhardt de Zigany.* A *Széphalom* egyik olvasója megküldte folyóiratunknak a *Journal des Débats* aug. 30.-i számát, amelyben Louis Villat besançonai egyetemi tanár meglehangú cikket írt a francia-magyar szellemi kapcsolatokról. Az érdekes cikkből megtudtuk, hogy a besançonai egyetemen, 1927-ben, „Petoefi, poète et patriote hongrois“ című disszertációval „Mme Gerhardt de Zigany“ irodalmi doktorátust tett. Az értekezést azóta a legkülönbözőbb utakon megkíséreltük megszerezni, azonban sem könyvárusi forgalomban, sem magán kérésre nem volt kapható. Pedig a magyar filológusokat

igen érdekelné, hogy egy magyar kollégájuk francia nyelven miket ír a költő és hazafi Petőfiről. A megszerzhetetlen könyv nagyérdemű szerzőjét ezúton is felkérjük, hogy munkája egy példányát — esetleg utánvétellel is — a Széphalom szerkesztőségébe megküldeni sziveskedjék, annál is inkább, mert könnyen annak a gyanúnak teszi ki magát, hogy művét nem óhajtja az egyedül ületékes magyar tudományosság kritikája alá bocsátani. — *A kiválasztottak*. Tizenhárman vannak a „kiválasztott regényírók a Pantheon c. irodalmi intézetnél: Hauptmann, Kessel Wassermann, Gide, Werfel, Conrad, Schnitzler, Mauriac, Walpole, Wells, Meyrink, Hamsun. A tizenharmadik — az ismeretlen magyar szerző — egyelőre még nyomorog. — *Révai kiadás*. A Révai-Testvérek új regénysorozátukat — a kultuszminiszteri ankét hatása alatt — egy fiatal írónak bemutatásával nyitották meg. Ez a „legnépszerűbb“ fiatal író: az angol Michael Arden, aki az Est szerint (dec. 19.) „keletről jött Angliába“. Talán csak nem Magyarországból „jött“? — *Önképzőkori klasszikusok*. Nem látjuk be, miért kell a Magyar Szemlének és cikkírójának titkolózni, ha egy szerző munkájáról becsületes kritikát akarnak mondani. A meg nem nevezett „illusztris szerző“ — aki Pukánszky Béla szerint (Magyar Szemle 1928 : 377) azt írta volna Méliusz Péterről, hogy: „az elvont, titokzatos szellemvilág legmagasabb boltívén mint égitűz király tartotta diadalútját“ és aki Csokonaihoz írt bevezetésében leközölte állítólag „önképzőkori keretek között minden elismerést megérdemlő költői szárnypróbálgatását“ — nem más, mint Baltházár Dezső. Ha így áll a dolog, akkor sem ő a hibás, hanem a Franklin-Társulat és a „Magyar Klasszikusok“ házi lektora, aki nem tudja, hogy irodalomtörténeti tanulmányt nem lehet nem-szakemberekkel íratni. Sok kiváló fiatal esztétikusunk van, aki jobban megírta volna azt a bevezetést. — *Giraudoux*. A Széphalom csekefalvi Szabó László nevű novellaírója nem azonos a Pesti Napló „Csillagos“ cikkírójával. — *Topolyainé Ábrándos Hajnalka*. Versei, sajnos, nem közölhetők. Próbálkozzék talán fővárosi folyóiratoknál. — *Miss Hungaria*. Igaza van az Új Nemzedéknek: nem nagyon izléses dolog, ha közéleti és irodalmi nagyságaink szépségversenyek zsürijében vesznek részt.